

Genç MALUMAT

BİLİM • KÜLTÜR • ARAŞTIRMA • EĞLENCE

SAYI 6 • 2022

RÖPORTAJ

Eğitimden Yönetime: Çorum
Belediye Başkanı Sayın Dr. Halil
İbrahim AŞGIN ile sohbet | 04

JAMES WEBB UZAY TELESKOPU

Kozmolojik mesafelerde toz
partiküllerinin ötesi için kızılötesi
gözlem aracı hakkında | 18

HALICILIK

Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden
atalarımızın mirası olan geleneksel
el sanatı hakkında | 39

ŞEHİT OSMAN ARSLAN KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ FEN VE SOSYAL BİLİMLER PROJE OKULU

Okulumuz 2016-2017 eğitim öğretim yılında açılmıştır. 2017-2018 eğitim öğretim yılında Fen ve sosyal Bilimler Uygulayan Program Okulu, 2018-2019 eğitim öğretim yılında da Fen Sosyal Bilimler Uygulayan Proje Okulu olmuştur. İlk iki sene karma öğrenci alan okulumuz, Fen ve Sosyal Bilimler Proje Okulu olduktan sonra sadece kız öğrenci almaya başlamıştır. Böylelikle okulumuz Çorum'un tek kız proje İmam Hatip Lisesi Okulu olma özelliğine kavuşmuştur. Okulumuz, 2017-2018 eğitim öğretim yılında bünyesinde İmam Hatip Orta Okulu açılarak ortaokul düzeyinde de eğitim vermeye başlamıştır.

Okulumuz şehir merkezinden uzakta, geniş ve ferah fiziki mekanlarıyla eğitime elverişli bir ortamda öğrencilerimize hizmet vermeye devam etmektedir.

Öğrencilerimizin fen ve sosyal bilimler alanında çağın gereklerine göre yetiştirilmesi önceleyen okulumuz, bunun yanında dinimizin de doğru kaynaklardan ehil öğretmenlerden öğrenilmesini ve öğrenilen bilgilerin hayata geçirilmesini önemsemektedir. Bu amaçlar doğrultusunda seçkin eğitim kadromuz öğrencilerimizi geleceğe hazırlamak için çalışmaktadır.

Okulumuz ismini 15 Temmuz şehitlerinden olan Çorumlu Şehit Osman Arslan'dan almaktadır.

ÖN SÖZ

Değerli Genç Malumat Dergisi okurlarımız,
2022 yılının ilk sayısı ile sizlerle birlikteyiz. Dopdolu bir içerik ve güncel konularla içeriğimizi oluşturmaya çalıştık.

Bu sayımızda eğitim yaşamından yönetici kişiliğine kadar Çorum Belediye Başkanı Sayın Dr. Halil İbrahim Aşgın ile sıcak ve samimi bir röportajı sunacağız sizlere. Bilgisayar teknolojisinden yeni uydumuz Türksat 5B'ye ve uzayın gözü James Webb teleskobuna bakacağız. Balkan ülkesi Kosova'dan dünyanın değişik kıtalarındaki lezzetlere uzanacağız. Farabi'nin sanatsal kimliğinden Nazan Bekiroğlu'nun edebi eserlerine ve halıcılık sanatının tarihine bakacağız. Son zamanlarda etkisini yitirmeye başlayan Covid-19 salgının tarihi salgınlarla benzerliklerini ele alacağız. Dua etmenin bize kattıklarını göreceğiz. Ata sporumuz matrak hakkında bilmediklerimizi öğrenip akranların birbirlerini nasıl etkilediklerine şahit olacağız.

Her sayımızı oluştururken günceli ve geçmişini birlikte harmanlama hevesi ile dergimizde şimdiki zamanı ve gelenekseli yansıtmaya gayesindeyiz.

Keyifli okumalar dileriz.

EDİTÖR

ÇORUM
ŞEHİT OSMAN ARSLAN
KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
FEN VE SOSYAL BİLİMLER PROJE OKULU
GENÇ MALUMAT DERGİ EKİBİ

Yılı: 2022 Sayı: 6

Genç Malumat Dergisi İmtiyaz Sahibi
Şehit Osman Arslan
Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi

Genel Yayın Yönetmeni
Şahin ÇALIŞKANOĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Esma ÇAVIŞ
Mustafa EKER

Editör
Çağlar AKTÜRK

İletişim
Üçtutlar Mah. Gülkent 1. Cad. No:26
Merkez-Çorum
Tel: 0 (364) 260 1119
Web: sehitosmanarslanaihl.meb.k12.tr

Araştırma ve Yazar Grubu

Arzu KARAYEL
Aysu GELİR
Ayşe TAN
Berru BAYCU
Beyzanur KODAZ
Elif Şevval YILMAZ
Elif Zişan CAN
Esra ÇATAL
Gizem ÖZÇETİN
Hanne Sıla ÇUBUK
Sude Naz IŞITAN
Şeyma TÜRE

Denetleme ve İnceleme Grubu

Ahsen AKIŞ
Aleyna KAYA
Fatma CEYLAN
Hafize Beray KÜLAHÇI
Melike Erva SEVEN
Rana YOLCU
Ünzile GÖKMEN

İçindekiler

BÖLÜMLER

- 04 Röportaj
- 12 Teknoloji
- 15 Ülkeler Kültürler
- 18 Uzay
- 20 Edebiyat
- 22 Psikoloji
- 24 Bilim
- 28 Tarih
- 33 Kıtalar Lezzetler
- 35 Sağlık
- 37 Spor
- 39 Sanat
- 43 Eğlence
- 45 Kaynakça

Ülkeler Kültürler

Balkan yarımadasının ortasında kalan Kosova hakkında

Edebiyat

Yazar ve akademisyen Nazan Bekiroğlu hakkında

Psikoloji

Akran psikolojisi ve akran zorbalığı hakkında

KAPAK KONUSU

Gençlere ve gençliğe yaptığı yatırımlarla adından söz ettiren, "Çorum Obası" gençlik kampı projesi ile ödüle layık görülen Çorum Belediye Başkanı Sayın Dr. Halil İbrahim Aşgın ile dergi ekibimizin röportajı

Spor

Geleneksel ata sporlarımızdan matrak sporu hakkında

EĞİTİMDEN YÖNETİME

**DR. HALİL İBRAHİM
AŞGIN**
ÇORUM BELEDİYE BAŞKANI

Sayın Başkanım, kendinizden biraz bahsedebilir misiniz?

1973 Çorum doğumluyum. İlkokul birinci sınıfa kadar Çorum'da Boğacık köyünde, daha sonra burada Cumhuriyet İlkokulu'nda okudum. Devamında Çorum İmam Hatip Ortaokulu ve Lisesi'nde okudum. İstanbul Siyasal Bilgiler Kamu Yönetimi Bölümü'nden sonra Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yerel Yönetimler alanında yüksek lisans, sonra da Hitit Üniversitesi Din Sosyolojisi alanında doktora unvanı aldım. Eğitim kısmı bu şekilde. Üniversiteden sonra ticaretle ilgilendim. Burada bir özel eğitim kurumunun kuruculuğunu ve müdürlüğünü yaptım. 2015 yılında Hitit Üniversitesi'ne hoca olarak geçtim. Meslek Yüksekokulu Yerel Yönetimler programında dört yıl kadar hocalık yaptım. Sonrasında da 31 Mart 2019 yerel seçimleri için istifa ettim. Nasıpmış şuan belediye başkanlığı yapıyoruz. Birçok sivil toplum örgütünün kuruluşunda ve yönetiminde yer aldım. Halen de gönül bağım o kurumlarla devam ediyor. Evliyim dört tane çocuğum var.

İmam hatip mezunu olduğunuzu biliyoruz; bunun meslek hayatınıza ne gibi katkıları oldu?

İmam hatipli olmak bir ayrıcalıktır öncelikle bunu söyleyebilirim. İmam hatipli olmak sadece mesleki hayatınızı değil tüm hayatınıza etki eden bir şeydir aslında. Sadece bir diplomadan ibaret değildir. Bir ruhtur, bir heyecandır, bir duruştur imam hatipli olmak. Bu manada imam hatipli olduğumu düşünüyorum. İmam hatipli olmak Allah'la barışık, doğayla barışık, hayatta insanlarla barışık insan demektir aslında. Ve bu söylediğimiz sorumlulukların idraki içerisinde bu alanlarla barışık olanlar da ne iş yaparlarsa mutlaka Allah rızasını gözetirler, tek hedefleri amaçları bu olur. Bunun dışında da başka bir şeye talip değildirler. Şu anda da içinde bulunduğumuz bu şehrin hizmetkârı olarak addediyoruz kendimizi. "Kavmin efendisi ona hizmet edendir." Bu anlamda da bu millete hizmet eden ve insanlarımızın hayatını kolaylaştıran birisi olarak bu ve benzeri hadislerin idraki ile hareket ederek bu şehre hizmet etmeye çalışıyoruz. Bu anlamda imam hatipli olmanın benim şuan ki mesleki hayatıma büyük bir katkısı olduğunu düşünüyorum.

Okulda birçok güzel anımız oluyor. Sizin de öğrencilik yıllarınızda unutamadığınız bir olay ya da yapmadığınız için içinde kalan bir durum oldu mu?

Hayatta mutlaka pişmanlıklar olur, güzel anılar da olur. Hayatımı etkileyen en önemli olaylardan bir tanesi; Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okuma kararını ortaokul üçüncü sınıfta vermiş olmam. Ondan sonraki hayatımın hepsinde etkili oldu. Bu anımı unutamıyorum. Yani bir müzik öğretmenimizin ne için siyasal okumamız gerektiği ile ilgili bir ifadesinden sonra orada okumaya karar vermiştim. Bu nedenle unutamayacağım anım orası olabilir. İçimde ukde kalan bir durum da var, ama bütün öğrencilerde olan bir şey bence. Çünkü keşke daha fazla kitap okusaydım.

Keşke daha fazla sosyal etkinliklerde yer alsaydım öğrencilik yıllarımdayken. Keşke yabancı dil olarak kendimi daha iyi geliştirebilseydim. Bu bir pişmanlık açıkçası keşke bunları yapabilseydim. Ama bunları öğrencilik yıllarında çok idrak edemiyoruz. Maalesef herkes söylüyor kitap oku ama yeterince okumuyoruz. Herkes diyor mutlaka bir yabancı dil öğren, bakıyorsun zaman geçmiş. Keşke diyorsun işte ya keşke olsaydı. İnşallah buradan mesajımız olsun; bu röportajı okuyanlar ileride keşke diye cevap vermesinler ve daha fazla okusunlar, daha fazla kendilerini geliştirsinler. İki kanatlı kuş misali bir tarafta matematik, fen bilimleri, teknoloji, bilim, çağı yakalama; öbür tarafta kadim geleneksel ilimlerimiz Kur'an-ı Kerim, tefsir, hadis bunların tamamına bizim ihtiyacımız var. Tek kanatlı kuş uçamaz. Sadece bilimle, sadece teknolojiyle, sadece matematikle, fizikle, kimya ile olmaz. Sadece fıkıh ile kelam ile de olmaz. Kendimizi daha fazla geliştirmemiz lazım. Daha fazla okumamız, daha fazla araştırmamız lazım. Keşke dememek için bunu yapmak zorundayız.

Meslek seçimi bizim için çok önemli. Sizin de bizim yaşlarımızda iken ileride olmak istediğiniz meslek neydi?

Biraz önce biraz bilgi verdim. Şöyle söyleyeyim: hiçbir mesleğin diğerinden üstünlüğü yoktur. Tüm meslekler kutsaldır. İnsana faydalı olan bütün meslekler iyidir. Meslek ve insanlara faydalı olabilmek bakımından meslekler arası hiçbir fark söz konusu değildir. Biz de mesleklerin hiyerarşisi yapılıyor. Tüm meslekler; insanlara faydalı olan, insanların yaşamını kolaylaştıran bütün meslekler muteberdir. Biri olmadan bir diğeri olmaz, hepsi birbirine bağlıdır. Birisi üretecek birisi onu satacak. Bu anlamda ben mesleklerin hiyerarşisine çok inanmayan bir yaklaşımı benimsediği ifade edeyim. Tüm meslekler önemlidir. Bütün meslekler kıymetlidir, önemli olan neyi gözeterek mesleğin icra edilmesidir. Allah rızasının gözetilmesi ve insanlara faydalı olmak için o mesleğin icra edilmesi durumunda bütün meslekler eşdeğerdir. Ne yapacaksınız Allah rızası için yapın; mesleğinizde iyi olun, işinizi iyi yapın, dua alın.

Benim ile ilgili duruma gelince kamu yöneticisi olmayı orta üçte müzik dersinde karar verdim. Meslek dersleri öğretmenimizdi ama müzik dersine geliyordu. Gençler diyerek başladı konuşmaya. “Siz imam hatipte okuyorsunuz, ulvi bazı gayeleri hedef edinerek okuyorsunuz, bunun bilinci ve şuuru ile okuyorsunuz. Sizin çok başarılı olmanız lazım. Sizin daha fazla çalışıp hukuk kazanmanız lazım, siyasal bilgiler okumanız lazım.” dedi. Siyasal bilgileri ilk o zaman duydum. “Neden okumanız lazım? Diyelim ki siyasal bilgilerde okudunuz, bir yere vali, kaymakam olursunuz, orada iyilik güzellik adına ne varsa müsaade edersiniz, yaparsınız, yaptırırsınız. Yanlış olan ne varsa buna engel olursunuz.” şeklinde anlattı. “Siz imam hatipli olarak çalışmadınız tembellik yaptınız. Sizin yerinize helali haramı bilmeyen biri o yerlere gelirse oradaki bütün günahları Allah size yazar.” dedi. Demek ki o çocuk bilinci ile bu durum beni çok etkilemiş olmalı ki ben kamu yöneticisi olacağım, siyasal okuyacağım dedim. Allah nasip etti, çalıştık gayret gösterdik. İlk tercihim İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Kamu Yönetimi’ni kazandım. Şuan belki vali kaymakam olmadık ama kamu yöneticisi olarak bu şehre hizmet ediyoruz. Ve o gün vermiş olduğumuz karar ile bulunduğumuz şehirde hayrı, iyilikleri ve güzellikleri arttıracacağız; yanlış işlere fren olacağımız dediğimiz her şeyi şuan yapabiliyoruz. Güzel olan ne kadar iş varsa da yaptık, yapmaya da devam ediyoruz. Dolayısıyla vermiş olduğumuz kararın arkasında durduk, hem akademik boyutunu tamamladık hem de fiili olarak hayalimizdeki işi yapıyoruz.

Eğitimci kimliğiniz ile bize vermek istediğiniz tavsiyeler var mı?

Bizim işlerimiz zamanımızdan çok. Ve şuan yeryüzünde ne kadar mazlum varsa bu devlete bakıyor. Tarih boyunca dün de böyleydi bugün de böyle. Yarın için de öyle olacak gibi gözüküyor. Milletimizin en ayırt edici özelliği hak ve adaletten yana tavrını koymasıdır. Bunu nasıl yapabiliriz? Donanımlı ve yetişmiş genç nesille yapabiliriz. Hz. Ali’nin çok güzel bir sözü var: “Gençlerinizi bugüne değil geleceğe göre hazırlayın.” Gelecekte nasıl bir dünya istiyoruz, Türkiye nasıl olsun? Bunun cevaplarını şuan ki gayretlerimiz verecek. O anlamda kendinizi geleceğe çok iyi hazırlamanız lazım. Bunun için en az bir yabancı dil olmalı, konuşabilmeli yazabilmeliyiz. Enstrüman çalmalısınız ne olduğu hiç fark etmez. Herhangi bir sanatsal veya sporsal faaliyetiniz mutlaka olsun. Mevlana’nın pergel metaforunda olduğu gibi; kadim geleneğimize, tarihimize, dinimize bağlı sahip bir ayağımız olacak. Öbür ayak da yeryüzünü dolaşan, her türlü günceli takip eden bir yaklaşımı içerisinde olacak. Bu şekilde geleceğe nasıl hazırlanmamız gerekiyorsa öyle hazırlanacağız.

Belediye başkanı olarak bir şehri yönetmenin yoğun bir mesai gerektirdiğini düşünüyoruz. Yöneticilik dışında neler yapmaktan hoşlanırsınız?

Belediye Başkanı olmak daha doğrusu siyasetçi olmak kendinden vazgeçmektir. Biz de son üç yıldır özel hayatımızdan vazgeçmiş durumdayız. Şehrin birçok gündemi var. Bu yoğunlukta kendimize yeterince zaman ayıramıyoruz. Ama bütün bunlara rağmen haftada bir gün yüzmeye çalışıyorum. Halkla olan temasımızda mümkün olduğunca yürümeyi tercih ediyorum. Hem halkla iç içe oluyorum hem de yürümüş oluyorum, epey adım atmış oluyoruz. Sanatsal bir hobim maalesef yok. Kitap okumayı çok severim ama son dönemlerde pek okuyamıyorum. Ama tek ihmal etmediğimiz kitap Kuran-ı Kerim. Elimden geldiğince günlük olarak Kur'an, meal, tefsir okumaya çalışıyorum. Önümde şuan birkaç okunmayı bekleyen kitap var. Vaktim fazla olmadığı için okuduğum kitaplarda seçici davranmaya çalışıyorum. Yerel yönetim ve belediyecilik ile ilgili yeni yaklaşımlar, çevreci yaklaşımlar konulu kitapları takip edip bunları okumaya çalışıyorum. Ama yeterli olduğunu da söyleyemem. Belediye işleri zamanımızın birçok kısmını alıyor.

Ailenizden ya da büyüklerinizden kendinize örnek aldığınız birisi var mı?

Ben kendimi anneme babama benzetiyorum. Örnek de alıyorum açıkçası. Babamın cesur, kararlı, dürüst, büyük karar almaktan çekinmeyen bir yapısı var. Dürüstlükten taviz vermeme noktasında babam sürekli "Aldansan da aldatma" der. Bu anlamda babamı örnek aldığımı söyleyebilirim. Annem de şefkat yönü çok baskın bir karakter. Bir kuşun kanadı kırılrsa ve annem onu duysa ağlar. Şefkat, merhamet kısmında da annemi örnek alıyorum. İslam'da şöyle bir tanım vardır: "Halika tazim mahlukata şefkattir." Yani yaratana ibadet, yaratılmışlara şefkat kısmında annemi örnek aldığımı söyleyebilirim.

Çorum ilimizde 2019 yılından beri Belediye Başkanı olarak görev yapmaktasınız.

Çorum'u birkaç kelime ile anlatmak isteseniz bu kelimeler ne olurdu?

Biz Çorum'u anlatırken şöyle diyoruz: Çorum sevginin, kardeşliğin, barışın merkezidir ve sahabeler kentidir.

Gençliğe ve geleceğe yönelik çok güzel projeleriniz var. Mesela ödüllü gençlik projesi olan “Çorumlu Obası” gerçekten çok güzel bir proje. Bu alanı bize kazandırdığınız için öncelikle teşekkür ediyoruz. Ayrıca geri dönüşüm ile ilgili de projeleriniz var. İleride bunlara benzer projeler yapmayı planlıyor musunuz?

Klişe bir söz vardır: Gençler bizim geleceğimizdir. Aslında klişe olan bu söz, hakikattir. Bizim yaptığımız asfaltlar eskir, altyapı bozulur, parklar bahçeler bozulur ama gençlere yaptığımız hiçbir şey karşılıksız kalmaz. Bu anlamda Çorum Belediyesi olarak gençlere özel bir parantez açıyoruz. Mesela; Genç Kadeş dergisi çıkartıyoruz. Gençlerin yazması, çizmesi, fikir üretmesi, sanatsal faaliyetlerde etkin rol alması için bunu yapıyoruz. Gençlik kampı yapacaktık; Çorumlunun yaptığını herkes yapamaz diye bir söz var. Türkiye’de hiç olmayan türde orijinal bir kamp yapalım dedik. Yaptığımız Çorumlu Obası Türkiye’de eşi benzeri olmayan bir gençlik kampıdır. Ayrıca şu anda birçok grup var. Örneğin Teknofest gençliği. Bu gruplara hep destek veriyoruz. Eğer bizden herhangi bir grup böyle bir yarışma için talepte bulunursa bunların tamamına destek veriyoruz. Bundan sonra da vermeye devam edeceğiz. Dokuz tane gençlik merkezimiz var, her yıl 10.000 gencimizi biz bu gençlik merkezlerimizde ağırlıyoruz. Her birinde hem akademik, hem sportif hem de sanatsal faaliyetler yürütülmekte.

Geri dönüşüm konusu ise çok kıymetli bir konu. Sıfır Atık ile ilgili önemli projelerimizden bir tanesini hayata geçirdik. Biokütle elektrik enerjisi üretim tesisi yaptık. Burası yıllık 8000 hanenin elektriğini karşılayabilecek düzeyde bir elektrik üretim tesisi. Kuru fermente ile elektrik üreten biokütle tesisleri içerisinde Türkiye'de ilk olan bir tesis. Ayrıca tıbbi atıkların sterilizasyonu ile ilgili çalışmalarımız var. Özellikle pandemi döneminde tıbbi atıklarda çok büyük bir artış oldu. Doğaya bırakılması, normal katı atık tesislerine dökülmesi birçok sağlık problemini beraberinde getiriyor. Bazı cadde ve sokaklarımızda artık çok çöp konteynırları olmamasını istiyoruz. Koku ve görsel çirkinlik yok. Bunları yaptık, yapmaya devam edeceğiz.

Geri dönüşümü mümkün olan ne kadar malzeme varsa bunların tamamının toplandığı Birinci Sınıf Atık Getirme Merkezimiz var. Buraya bütün değerli dönüşebilir malzemeleri getirerek geri kazanımını sağlıyoruz. Ayrıca giyilen giysiler çöpe atılıyor. Giymediğimiz giysilerin ekonomiye kazandırılmasıyla ilgili elbise kumbaralarını tüm şehre yayıyoruz. İkinci el, artık kullanmayan tüm giysiler oraya atılacak ve bunların tamamı geri dönüşüm malzemesi olarak kullanılacak. İçlerinde işe yarayanlar varsa bunlar seçilecek temizlenecek, yine ihtiyaç sahiplerine ulaştırılacak. Ama hiç kullanılmayacak durumdaysa da bunlar özellikle yalıtım malzemesi başta olmak üzere geri dönüşüm malzemesi olarak kullanacağız. Tabi şu anda bu atık yağlarla ilgili iki tane mobil istasyonu açtık. Bunların sayılarını artırıyoruz. Yine atık pillerle çalışmalarımız oluyor. Okullarda da zaman zaman yarışmalar yapıyoruz. Bir şekilde teşvik etmeye çalışıyoruz. Bu atık pillerin toplanmasıyla ilgili yoğun bir gayretimiz ve çalışmamız var. Geri dönüşüm ile ilgili olarak bunları yapıyoruz. Bunların daha da artması bir bilincin oluşması lazım. Mesela şu anda özellikle küresel ısınma ve iklim değişikliği diye sorunlar var. Gençlerimizin iyi düşünmesi, özellikle farkındalık noktasında projeler üretmesi gerekmektedir.

Yüzyıllar sonrasında insanların daha yaşanabilir bir dünya olması bakımından son derece önemli. Yenilenebilir enerji kaynaklarının fazlaca kullanılması çok kıymetlidir. Çünkü fosil atıklar kullanılıyor. Onların doğaya verdiği zarar ve hava kirliliği çok önemlidir. Yenilenebilir enerji kaynakları bu anlamda kullanımı önemli. Mesela rüzgar güllerimiz var, santrallerimiz var. Önümüzdeki süreçte güneş enerjisi ile ilgili çalışmalar yapacağız. Bazı pazar yerlerinin üstünü güneş enerjisi panelleri ile donatacağız. Tesislerin kullanacağı enerjiyi buradan üreteceğiz. Biz geri dönüşüm ve yenilenebilir enerji çalışmalarına ağırlık veriyoruz. Şu anda %70'in üzerinde tükettiği enerjiyi üreten bir belediyeyiz. %100'ünü yenilenebilir araç kaynakları ile üretmek gibi bir hedefimiz var. Bu hedefe doğru da gidiyoruz.

Yaşam tarzınızı ya da hayat felsefenizi bir slogan ile ifade etmek isteseniz ne olurdu?

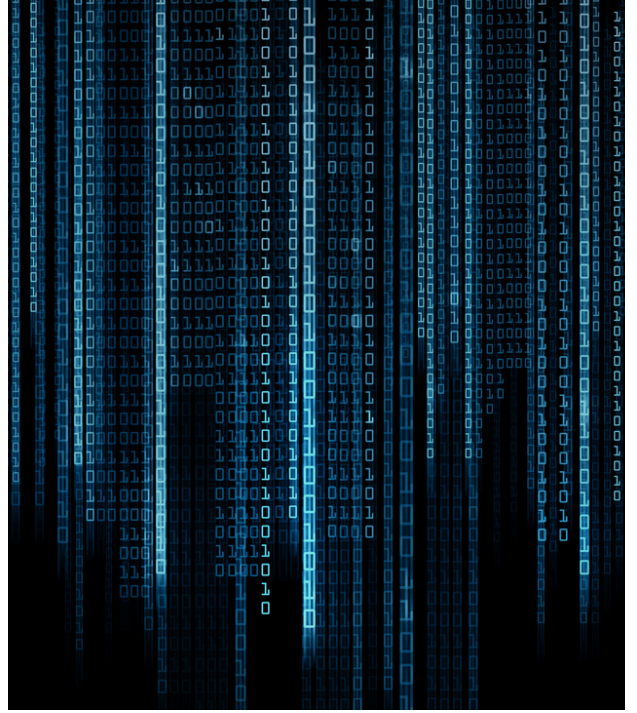
Odamın duvarında Hz. Peygamberin "bu ayet beni yaşlandırdı" dediği Hud süresinin bir bölümü var. Bu ayet inince peygamberimizin ak düşüyor saçlarına. "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol". Bu ayet benim için önemlidir. Sloganım: "Nasıl haşrolunmak istiyorsan öyle yaşa." şeklinde olurdu. Müslüman gibi haşredilmek istiyorsan Müslüman gibi yaşa. Çünkü yaşadığımız gibi haşrolacağız.

Bilgisayarlar Nasıl Çalışır?

Günümüzde bilgisayarlar ile arası iyi olmayanların merak ettiği konulardan biri de bilgisayarların çalışma mantığı. Bilgisayarlar; anakart, ekran kartı, işlemci, RAM gibi parçalardan oluşmakta. Ancak bu parçalardan en önemlisi işlemci.

Bir bilgisayarın ana parçası işlemcidir. İşlemcilerin çalışma prensibi 1 ve 0 sayılarına dayanır. Oldukça basit gibi görünen bu işlem aslında oldukça karmaşıktır. İki durumlu olan bu kodlamaya "ikilik sistem" denir. Bilgisayara tuşlardan verilen her bilgi 1 ve 0 kodlarına çevrilir. Her 0 ve 1, bit olarak; sekiz bitlik grup ise byte olarak tarif edilir.

Bilgisayar, işlemlerini ikilik sayı sistemi ile yapar. İşlemler çok sade ve basit olmakla beraber çok hızlıdır.Örneğin 0, transistör kapısı kapalı yani akım geçmiyor demektir. 1 ise, transistör kapıları açık yani akım geçiyor demektir. Elektronların ise bu kapılardan geçme işlemleri bit fonksiyonunu oluşturur. Bu fonksiyonlar da verileri oluşturur. Yani siz bilgisayarda herhangi bir tuşa bastığınızda, bilgisayar bunu işlemcisinde bit olarak tanımlayarak işlem yapmaktadır. Bu işlemi bit şeklinde yorumlayarak, karşılığında size yazı, resim, ses gibi şekilde karşılık vermektedir. Ancak bilgisayar içinde her şey, "0" ve "1"lerden oluşmaktadır.

Çalışma mantığını kavramak için öncelikle bilgisayarın bir işi nasıl yaptığını ve bilgisayarın parçalarını incelemek gerekir. Bilgisayar bir işi, komutu 3 aşamada gerçekleştirir.

1. Bilgi girişi
2. Bilginin işlenmesi
3. Bilgi Çıkışı

Bu durumu örneklerle inceleyelim.

Örnek :Flash bellek içerisindeki bir word dosyasını yazıcıdan yazdırmak için şu işlemler gerçekleşir.

1. Giriş: Flash bellek' teki word dosyası bilgisayar tarafından okunur.
2. İşlem: Okunan bilgi işlemci tarafından yazıcının anlayacağı şekle çevrilir.
3. Çıkış: Son olarak çevrilen bilgi çıktı olarak yazıcıya gönderilir.

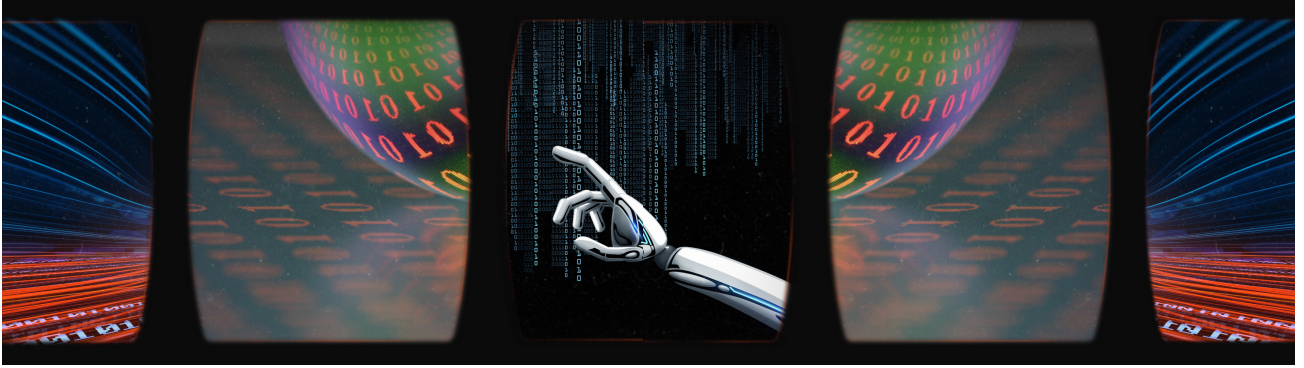
Bilgi girişi, bilginin işlenmesi ve bilgi çıkışı sırasında kullanılan bilgisayar parçalarını yaptıkları işe göre 5 gruba ayırabiliriz.

1. Girdi Üniteleri: Bilgilerin bilgisayara aktarılmasını sağlar. "Input" denilmektedir. Örneğin: Klavye, fare, tarayıcı, kamera ya da mikrofon.
2. Merkezi İşlem Birimi: Veriyi işlemeyi sağlar. Bilgisayardaki sadece 1 tane merkezi işlem birimi vardır, o da işlemcidir.
3. Çıktı Üniteleri: İşlemcinin çıkan sonuçları dışarı aktarabilmesini sağlar. "Output" denilmektedir. Örneğin: Monitör, yazıcı, sürücüler ya da hoparlör.
4. Hafıza Birimi: Bilgisayar tarafından işlenecek bilgileri, programları depolamayı sağlar. Örneğin: Ram bellek, sabit disk, CD ya da DVD.
5. Veri yolu: Bilgisayarda, bir birimden diğerine veri aktarmak için veri yolları kullanılır. Örneğin: Klavyeden basılan bir tuşun bilgisi işlemciye veri yolu vasıtasıyla iletilir.

Bilgisayarlar kullanıcısı onu ne kadar akıllıca kullanabilirse o kadar akıllı olabilir!

Bilgisayarlar onlara ne verirsiniz sadece ve sadece o işlemi yapan cihazlardır. Onlardan verdiğinizin dışında bir şey bekleyemezsiniz. Eğer verdiğiniz komutlar arasında bir hata varsa bilgisayar işlemi yapmaz ve verilen işlevi tamamlayamadan bekler...

Eskiden bilgisayarlar devasa hesap makineleri olarak kullanılıyordu ancak şu an çok daha farklı ve çeşitli hizmetler verebiliyorlar. Yine de bir şeyi unutmamak gerek: Yaptıkları şey hala hesaplamalar yapmak. Bilgisayarların, bir fotoğrafı düzenlemeden bir internet sitesini görüntülemeye kadar yaptığı her şey aslında bir şekil hesaplamadır.

Bilgisayar programı nedir?

Bir fotoğraf düzenleme programında bir fotoğrafa baktığınızı düşünün. Bu fotoğrafı çevirmek istiyorsunuz. Fotoğrafların milyonlarca pikselden oluştuğunu biliyorsanız bunun da nasıl bir işlem olduğunu anlayabilirsiniz. Bilgisayar, başlangıçta soldan sağa doğru olan piksel dizisini tersine çevirerek sağdan sola gitmelerini sağlıyor. Bu sayede fotoğrafınız da tam tersi şekilde görünüyor. Bir bilgisayarı bir hesap makinesinden ayıran şey ise bilgisayarın kendi başına çalışabilmesidir. Siz yalnızca talimatları verirsiniz (bunlara program denmektedir) ve bilgisayar işlemleri yapmaya başlar. Örneğin bilgisayarınızda bir posta yazmadan önce, sizin yazdığınız postaları okuyabilecek, belleğine atabilecek ve ekranda görüntüleyebilecek bir program oluşturmanız gerekir. Programı yazmak genelde yapmak istediğiniz şeyden (bu durumda posta yazmak) daha uzun sürdüğü için insanlar yazdıkları programları satarlar.

Kısacası; bilgisayarlar sizin onlara verdiğiniz komutları makine dili olarak adlandırdığımız, 0 ve 1'lerden oluşan sayı dizilerine, yani komutları kendi anlayabileceği bir şekilde anlamlandırır, dönüştürür. Ve sizin ona verdiğiniz komutu "çıktı" olarak yerine getirir.

KOSOVA

Başkenti Priştine olan Kosova, Balkanlarda yer alan ve 2008 yılında Sırbistan'dan tek taraflı olarak bağımsızlığını ilan etmiş bir ülkedir. Kosova'nın bağımsızlığını tanımayan Sırbistan bölgeyi kendisine bağlı kabul etmektedir.

Kosova Meşhur Etkinlik ve Festivalleri

PriFest, Priştine: PriFest veya Priştine Uluslararası Film Festivali, ülkenin başkenti Kosova'da, ülkenin Sırbistan'dan bağımsızlık ilanından sonraki yıl olan 2009'dan beri her Temmuz'da düzenlenen bir film festivalidir. Festivalde uluslararası ve yerel sinema yapımları gösteriliyor ve Kosova film endüstrisine özellikle dikkat çekiliyor. PriFest orta uzunlukta filmler, Avrupa uzun metrajlı filmler, belgeseller ve Balkan filmleri olmak üzere dört yarışma kategorisine sahiptir.

Kosova Mimarlık Festivali: Kosova Mimarlık Festivali, Temmuz ayında başlıyor ve Ekim ayında sona eriyor. Sergiler, gösterimler, konferanslar ve atölye çalışmalarını içeren geniş bir programla ülkedeki en ünlü mimari etkinliktir. Kosova Müzesi'nde konferanslar dizisi veya Priştine'nin mimari turları gibi etkinliklerin çoğu başkentte gerçekleşiyor. Bununla birlikte, program aynı zamanda Prizren, Peja ve Gjakova'da bir dizi etkinlikle ülke çapında yayılıyor. Elbetteki bütün festivalleri yazamayız örnek olarak iki tane festival gösterdik fakat daha niceleri var.

Kosova Mutfağı

Kosova mutfağı, Arnavutluk ile tarihsel ve etnik bağları nedeniyle, Arnavut mutfağında önemli ölçüde etkilenmiş ve diğer Balkan ülkelerinin unsurlarını da benimsemiştir.

Ekmek, süt, et, meyve ve sebzeler Kosova mutfağında önemli yer tutar. Karasal ikliminin bir sonucu olarak, yaz aylarında genellikle taze sebze tüketilir.

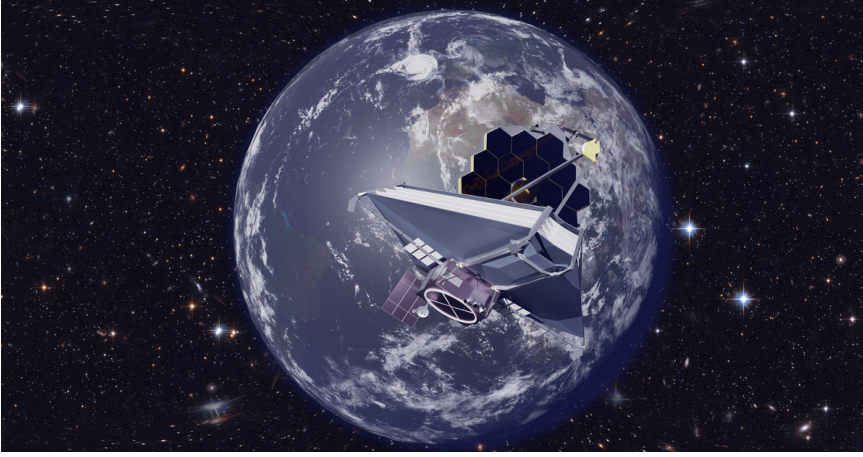
Kahvaltı Kosova'da hafiftir ve kruvasan, sandviç, omlet, tost, peynir ve çaydan oluşur. Süt eklenmiş tahıllar, waffle, simit, krepler de sıkça, özellikle çocuklar tarafından tüketilmektedir.

Bunları Biliyor Muydunuz?

- Kosova bayrağı günümüzde mavi renkli arka plan üzerinde toplamda 6 adet yıldız bulunduran ve onun altında olan Kosova haritasından oluşmaktadır. Bayrakta bulunan 6 yıldız ülkede yaşayan Türkler de dahil olarak toplam altı etnik grubu ifade eder
- Denize çıkışı olmayan Kosova, Balkan bölgesinde en küçük ülke. Kosova'nın %40'ı ormanla kaplı ve karanın neredeyse yarısından fazlası ziraat için kullanılıyor.
- Kosova, Moldova'dan sonra Avrupa'nın en fakir ulusu.
- Kosova nüfusunun çoğu yaklaşık 1.9 milyon ile Müslüman. Kosova'da en çok konuşulan diller ise Arnavutça ve Sırpça. Kosova'nın ismi Sırpça "Karatavuk Ovası" manasına geliyor.

James Webb Uzay Teleskobu

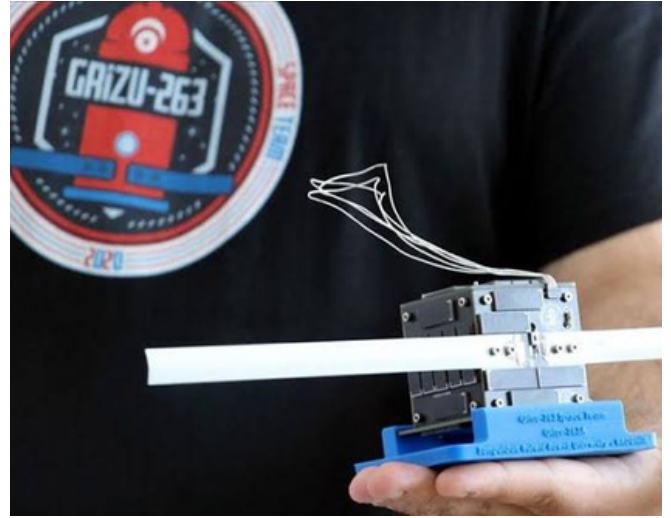
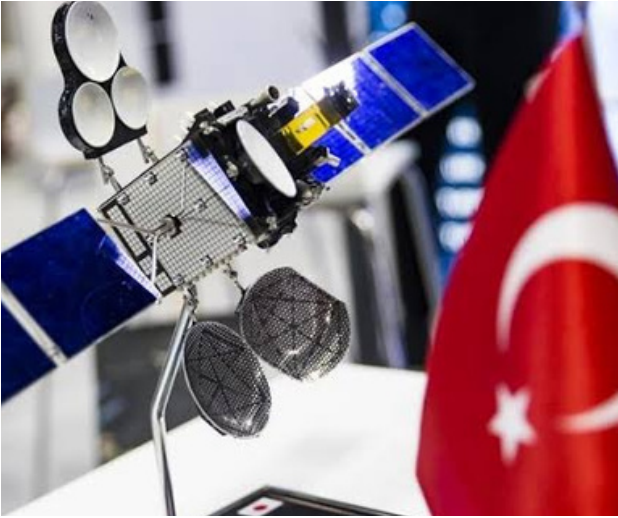
James Webb Uzay Teleskobu (JWST), Hubble Uzay Teleskobu'nun varisi olan bir kızılötesi uzay teleskopudur. Bu ayna, 13.5 milyar ışık yılı uzağı, yani evrenin ilk yıldızlarının oluştuğu zamanı görmesini olanaklı kılacaktır.

Kızılötesi ışığı gözlemlemek için ayarlanmış olan 6,5 metrelik bu teleskop, Dünya'dan neredeyse 1,5 milyon kilometre uzaklıkta yörüngeye yerleştirilecektir. Bu uzaklık, Dünya ile Ay arasındaki uzaklığın dört katı kadardır. JWST, büyük ölçüde Dünya'nın gölgesinde olacak; bu durum Güneş'ten gelen ısı kirliliğini önleyecek ve teleskobun derin uzayda çok soluk kızılaltı kaynakları saptamasını olanaklı kılacaktır. NASA, teleskobun Ay'daki bir yabanarısının ısını dahi saptayabildiğini iddia etmektedir.

Üzerinde yer alacak olan hassas aygıtlar, dev gezegenlerin ve gezegen sistemlerinin kızıl ötesi görüntülerini çekme ve tayflarını ölçerek yaşlarını ve kütlelerini belirleme imkânına sahip olacaktır. Bunların dışında, başka yıldızların çevresinde yer alan disklerin tayf ölçümlerini yaparak, gezegen sistemlerinin doğmasına olanak sağlayan türden olan disklerin bileşenlerini tanımlamaya da imkân verecektir. Son derece hassas aygıtları ve büyük aynasıyla, gezegenlerin doğduğu toz disklerini gözlemleyebilmenin yanında, kendi yıldızlarının önünden geçen gezegenlerin havaküre bileşenlerini de gözlemleyebilecektir. Her ne kadar gezegen bulmak için geliştirilmiş bir teleskop olmasa da, gelişkin yetenekleri bu teleskobun gelecekte yeni gezegenleri inceleyen ve güneş sistemimizin nasıl oluştuğu ve nasıl evrim geçirdiği konularını araştıran gökbilimciler için önemli bir araç haline gelmesi konusunda ümit vermektedir.

Türksat 5B

Türksat 5B, Airbus, SpaceX ve Türksat A. Ş 'nin ortaklığıyla gönderilen uydu filosunun en güçlü ticari haberleşme uydusudur. TV yayıncılığı ve veri iletişim hizmeti verecek. Bunun dışında uydu, dünya çapındaki havayolları ve ticari gemi operatörlerine özelleştirilmiş hizmetler de sunacak. TÜRKSAT 5B uydusunun sağlayacağı yüksek veri kapasitesiyle Türkiye'nin karasal altyapıyla erişilemeyen yerlerine ulaşılabilecek ve internet altyapısı kurulabilecek. Türksat 5B, diğer uydular gibi birçok ülkeye hizmet verecek. Türkiye'de üretilen 2 haberleşme ekipmanının da kullanıldığı Türksat 5B ile ilk kez ticari bir haberleşme uydusunda yerli tasarlanıp üretilen ekipmanlar uzaya gönderildi.

GRIZU 263

Slogan: Karanlık maden ocaklarından uzayın sonsuz derinliklerine uzanan bir Zonguldak hikayesi: Grizu-263 Uzay Takımı, 2016 yılında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi bünyesinde Muzaffer Duysal ve Çağla Aytaç Dursun tarafından uzay, uydu ve havacılık çalışmaları yapmak için kurulmuş öğrenci takımıdır. Grizu-263 Uzay Takımı, Türkiye'nin ilk cep uydu projesini de tamamlamış ve 13 Ocak 2021'de fırlatılmıştır.. Takım bu çalışmalarının yanı sıra Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde Düşük Dünya Yörüngesi'nde amatör frekans bantlarında görev yapan uyduları dinleyebilmek ve verilerini indirebilmek için bir Uydu Yer İstasyonu kurmuştur. Grizu-263 Uzay Takımı Türkiye'de TEKNOFEST kapsamında düzenlenen TÜRKSAT Model Uydu Yarışması'nda 2019 yılında Türkiye Şampiyonu olmuştur ve birçok Dünya yarışmalarına katılmışlar ve derece almışlardır.

NAZAN BEKİROĞLU

3 Mayıs 1957 günü Trabzon'da doğdu. Edebiyata ilgi duyan bir ailenin üç çocuğundan en küçüğüydü. Babası, "Hedef" adlı mahallî bir gazetenin sahibiydi ve edebiyatın yanı sıra Osmanlı tarihine ilgisi vardı. 14 yaşında iken babası vefat etti. Babası, "İçinde Bir Sızı Var" adlı hikâyesinin kahramanı olmuştur.

İlk ve orta tahsilini Trabzon'da yaptıktan sonra Erzurum'a giderek Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi (1979). Öğrencilik yıllarında halk edebiyatı ve Orta Asya estetiğinin peşinde idi. Bunu bir ölçüde ilk hikâyelerine de yansıttı. Gerek sanatkâr, gerekse akademik kişiliğinin gelişmesinde hocası Orhan Okay'dan teşvik ve destek gördü.

Dört yıl lise öğretmenliği yaptıktan sonra Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü'ne öğretim görevlisi olarak girdi. Orhan Okay yönetiminde sürdürdüğü "Halide Edib Adivar'ın Romanlarının Teknik Açısından Tahlili" konulu doktorasını 1987 yılında tamamladı. Aynı bölümde öğretim üyesi olarak çalışmaya başladı. Şair Nigâr Hanım adlı çalışmasıyla doçent oldu.

İlk kitabı olan Nun Masalları'nı 1997 yılında yayımladı. 1998'den itibaren Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde açılan Türkçe eğitimi bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmakta olan Nazan Bekiroğlu, 4 Mayıs 2001'de profesör olmuştur. Çeşitli dergilerde çok sayıda bilimsel makale, deneme ve öyküsü yayımlanmıştır. İki çocuk annesidir.

Başlıca Eserleri

Nun Masalları, Şair Nigar Hanım, Halide Edib Adivar, Mor Mürekkep, Yûsuf İle Züleyha/ Kalbin Üzerine Titreyen Hüzün, Mavi Lâle, Yitik Lâle, İsimle Ateş Arasında, Cümle Kapısı, Cam Irmağı Taş Gemi, Lâ: Sonsuzluk Hecesi, Yol Hali, Nar Ağacı, Mimoza Sürgünü

Akran Psikolojisi

Akran zorbalığı nedir?

Akran zorbalığı, aynı yaş grubundaki kişilerin fiziksel, sözel, sosyal, cinsel veya siber şiddet uygulaması olarak tanımlanır. Toplumdan farklı olarak görünen kişiler genellikle zorbalığa maruz kalır. Farklılıklara şöyle örnek verebiliriz: Dil, din, ırk, başarı ve fiziksel özellikler...

Bilimsel olarak erkeklerin fiziksel zorbalığa, kızların ise sözel ve sosyal zorbalığa maruz kaldığı tespit edilmiştir.

Lise döneminde akran zorbalığı

Liseye giden kişiler ergenlik döneminde oldukları için lise zorbalığının temelinde ergen benmerkezciliğinin olduğunu söyleyebiliriz.

Sivilceler, ani kilo almak ve sakarlıklar akranlar arasında dalga geçme konusu olabilir. Lisedeki öğrenciler arasında gizli popülerleşme yarışı olduğunu söyleyebiliriz. Bu dönemde kişiler daha çok bilinmek, tercih edilmek ve onaylanmak isterler. Bu yarışta geride kalan kişiler genelde akran zorbalığına uğramış kimselerdir.

Akran zorbalığını önlemek için neler yapılmalı?

- Evde ve okulda kullanılan çatışmayı çözme yöntemleri hiçbir zaman sorun yaşayan bireyin kişiliğine hakaret etmek olmamalıdır.
- Gençlerin iş birliğine dayalı bir öğrenme ortamında, birbirlerini tanımalarına fırsat verilerek eğitim görmelilerdir.
- Bu dönemde kişilerin hem evde hem okulda öz güven kazanmalarına yardımcı olunmalı, başarıları takdir edilmelidir.
- Gençleri birbiriyle rekabete sokacak şeylerden kaçınılmalıdır.

Akran zorbalığı ileri yaşlarda psikolojik travmalar bırakabilir. İnsanların özellikleri, hoşlandıkları ve yatkın oldukları şeyler farklıdır. Farklılıkları ötekileştirmemeliyiz.

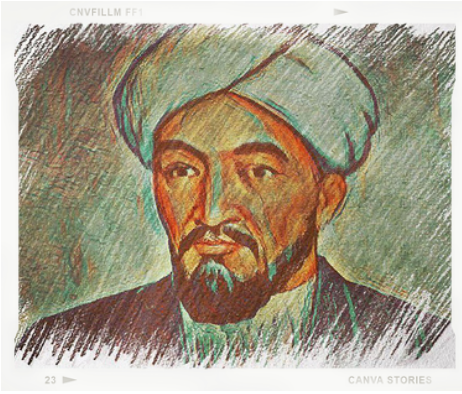

FARABİ

Bir generalin oğlu olan, Fârâbî ya da Batı'da bilinen adıyla Alfarabius Fârâb, 8. ve 13. yüzyıllar arasındaki İslam'ın Altın Çağı'nda yaşamış ünlü filozof ve bilim insanı. Aynı zamanda gökbilimci, mantıkçı ve müzisyendir.

Doğum yeri bazı kaynaklarda Büyük Horasan'daki Faryab olarak bazı kaynaklarda ise bugün Kazakistan topraklarında bulunan Seyhun kıyısındaki Farab şehri olarak gösterilir. Bu yüzden de Farabi'nin Türk mü yoksa Fars mı olduğu ile ilgili net bir görüş yoktur.

İlk öğrenimini Farab ve Buhara'da tamamladı, fakat daha sonra, yüksek öğrenim için uzun bir süre yani 901- 942 arasında okuduğu ve çalıştığı Bağdat'a gitti. Bu süre boyunca ilim ve teknolojinin birçok dalında olduğu gibi birkaç dil üzerinde de ustalık kazandı. Altı Abbasi Halifesi'nin hükümdarlığı boyunca yaşadı. Bir filozof ve bilim adamı olarak çeşitli ilim dallarında büyük ustalık kazandı ve farklı dillerde bir uzman olarak aktarıldı.

Farabi birçok uzak ülkeyi gezdi ve bir süre Şam'da ve Mısır'da çalıştı fakat Halep'te Seyfü'd Devle'nin sarayını ziyaret edinceye kadar tekrar tekrar Bağdat'a geri geldi. Kralın sadık danışmanlarından biri olmuştur ve ününün uzak ve geniş bir biçimde yayılması burada Halep'te olmuştur. İlk yıllarında, bir Kadı (Hakim) idi fakat sonradan meslek olarak öğretmenliği seçti. Kariyeri boyunca büyük zorluklara katlandı ve bir keresinde bir bahçenin bakıcısı bile oldu.

İslam felsefe geleneğinde, 'ilk öğretmen' olarak bilinen Aristoteles'ten sonra 'İkinci Öğretmen' (el-muallimü's-sani) olarak anılır. Farabi'nin önemli katkılarından biri de mantık çalışmasını iki kategoriye yani, Tahayyül (fikir) ve Subut (ispat), bölerek kolaylaştırması idi.

Farabi, derin boyutlu bir dini ve gizemci zekadır. Büyük bir sadelik içinde yaşar, hatta sufilerin giysilerini taşırdı. İç alemi ile baş başa kalmayı seven bir kişiliği olduğu için sık sık dünya gürültüsünden uzaklaşıp bir kenara çekilirdi. Bununla birlikte musiki meclislerine katılmaktan zevk alırdı. Kendisi müziğe oldukça meraklıydı. Musiki Üzerine adlı önemli bir eser bırakmıştı ki bu eser Orta Çağ musiki kuramının en önemli eseri sayıldı.

70 dil bilmesi efsanesi

İbn Hallikan'dan başlayarak birçok kaynak bu rivayetin mantıklı olup olmadığına bakmadan aktarmıştır. Buna göre Farabi, Seyfüddevle'nin meclisine ilk defa girdiğinde oturmasına izin verilmiş, Farabi Seyfüddevle'ye "Senin oturduğun yere mi yoksa kendi yerime mi" diye sormuş. Kendi yerine oturması söylenince, herkesi çiğneyerek gelip hükümdarın yanına oturmuş. Hükümdar bunun üzerine sadece etrafındakilerle kendi aralarında konuştuğu bir dil ile Farabi'ye bazı şeyler soracağı, cevap veremezse dışarı atmalarını söylemiş.

Ama Farabi, bu özel dille cevap vermiş ve bu özel dili nereden bildiği sorulunca da "yetmiş" dil bildiğini söylemiş. Az sonra içki meclisi başlayınca Farabi içki içmemiş, önce güldürücü bir parça çalıp herkesi güldürmüştü, sonra ağlatıcı bir parça çalıp herkesi ağlatmış, sonunda da uyuşturucu bir parça çalıp herkesi uyutmuş ve oradan gitmiş. Bunun üzerine Seyfüddevle filozofu yanında tutmak istemiş ve çeşitli bağışlarda bulunmuş. Ama Farabi bunları kabul etmeyip dört dirhem gibi cüzi bir maaşla yaşamış.

Farabi'nin düşünce sistemi, Aristo mantığına dayanan akılcı bir metafizikti. Aristo'yu temel alarak onu Yeni Platonculuk ile birleştirmeye ve bunu da İslam inancı ile uzlaştırmaya çalışmıştır. Bu uzlaştırmayı iki aşamada yapar: Önce Yunan kaynaklarını birbiriyle uzlaştırmaya çalışır. Bunun için İsağogia, Esologia gibi kitaplardan yararlanır. Ardından Aristo ile Platon'u uzlaştırmaya çalışır. Daha sonra da sıra bilimle şeriatın uzlaştırılmasına gelir. Bu yüzden Farabi, birçok Müslüman yorumcu tarafından, İbn-i Sina ve İbn-i Rüşd ile birlikte Antik Yunan'daki peritatiklere benzetilerek Meşşai ve akılcı olarak kabul edilir. Helenizmin etkisinde kalan bütün filozoflar için bu uzlaştırma çabası bir dizi sorun yaratmıştır. Örneğin İbn-i Rüşd de hikmetle dini uzlaştırmaya çalışmıştır. Farabi'nin birçok hücumu uğramasının nedeni uzlaştırmaya çalıştığı fikirlerin birbirlerinden çok uzak olmasıdır. Örneğin Yunan felsefesindeki evrenin ezeli ve ebedi olması fikri ile İslamın yaratılmış alem fikrini birbiriyle uzlaştırmakta çok güçlüğü uğradı. Benzer şekilde din felsefesi ya da dinin insanların ürettiği bir felsefe olduğu fikri ile peygamberliğin ilahi bir seçilme olduğu fikri arasında da bir uzlaştırma oldukça zordu. Farabi bu uzlaştırma düşüncesinden sadece siyaset konusunda vazgeçti ve bu alanda da Platon'a bağlı kalarak "Faziletli Şehir" düşüncesini savundu.

Farabi'nin öğretisi uzlaştırmacı bir mistisizmdir. Pisagor ve Pascal gibi sonuçlamaya (el-istintac) dayalı bir akıl yürütme(el-istidlâl) yolunu kullanarak başlar. Matematiksel bir sonuçlamadan başlayarak mistisizme ulaşır fakat mistisizmi bir felsefi sistemden çok bir ruh hali olarak görür. Evrenin manevi bir ilkesi olduğunu varsayar ve bütün maddi olayları bu manevi ve ruhi ilkelere indirger. Farabi'nin sistemi eklektiktir ve bu eklektizmin temelinde Aristoculuk yer alır. Fakat Farabi Aristo ile Platon arasında derin bir ayrılık olduğunu düşünmez. Ona göre her ikisi de ruhçudur ve Tanrı fikrine dayanır, aralarındaki fark sadece yöntem ve ayrıntıdadır. Bu yolla Farabi, Aristo ile Platon'u birleştirmeye çalışır ve bunlara Harran okulundan aldığı Gök kuramını katarak tek bir manevi ilke etrafında birbirinden oldukça uzak kuramları birleştirir.

Farabi'nin düşüncesi, kendisinin ölümünden yüzyıllarca sonra bile etkisini sürdürmüştür. Osmanlı uleması tarafından da okunan ve sık sık anılan eserlerden biri olmuştur. Bu etkileme zincirinin en önemli halkalarını Sasani devlet ilkelerini de Emevi döneminden itibaren özümleyen Arap devletleriyle Selçuklu devleti teşkil etmiştir. 17. yy'da Katip Çelebi, Keşf-ül-Fünun' (Fenlerin Keşfi) yazarken Osmanlı medreseleri "ilm-i siyaset" alanında kitaplarla doluydu. Enstrümanını insanları istediği anda ağlatıp güldürebilecek kadar iyi çaldığı anlatılmaktadır. Fizikte, boşluğun varlığını göstermiştir. 950 yılında bekar olarak Şam'da vefat etmiştir.

TARİH

ESRAÇATAL

İnsanlık tarihinde bakıldığında birçok salgın ile karşılaşıldığı görülmüştür. Farklı toplumlar değişik türden hastalıklarla karşılaştı. Son dönemde Covid-19 salgını olsa da değişik varyantlar ile hala karşı karşıyayız.

TARİHTEKİ SALGIN HASTALIKLAR

AVRUPA'YI YERLE BİR EDEN: VEBİ

Veba, Yersinia Pestis adındaki bakteri tarafından oluşturulan enfeksiyon hastalıklarına verilen genel isimdir. Antik çağlardan beri görülmekte olup hala Afrika'nın bazı bölgelerinde mevcuttur. Bulaşıcı ve öldürücü bir hastalıktır. Vebanın farelerden bulaştığı kanısı yaygındır ancak gerçekte bakteriyi yayan bir tür piredir ve fareler de bu hastalığın kurbanıdır. Tarihte veba salgınlarından önce şehirlerde büyük miktarda fare ölümlerinin meydana geldiği görülmüş, ölü farelerle temas eden insanların, pire ısırması nedeniyle bu hastalığa maruz kaldıkları tespit edilmiştir. İbn-i Sina (980-1037)'ya göre veba; durgun sular, gömülmeyen çürümüş cesetler, kayan yıldızlar, göktaşları, şiddetli ve sıcak rüzgârlar, yağmursuz fırtına nemliliği gibi hava ve toprak etkenleriyle havanın bozulmasından kaynaklanır. Çağdaş bir deyim kullanmak istersek, atmosfer kirliliğindeki değişiklikler.

ÇİÇEK HASTALIĞI

Avrupalılar, 1492'de Amerika kıtasına ilk geldiklerinde bir dizi yeni hastalık getirdiler. Bunlardan biri enfekte olanların yaklaşık %30'unu öldüren bulaşıcı çiçek hastalığıydı.

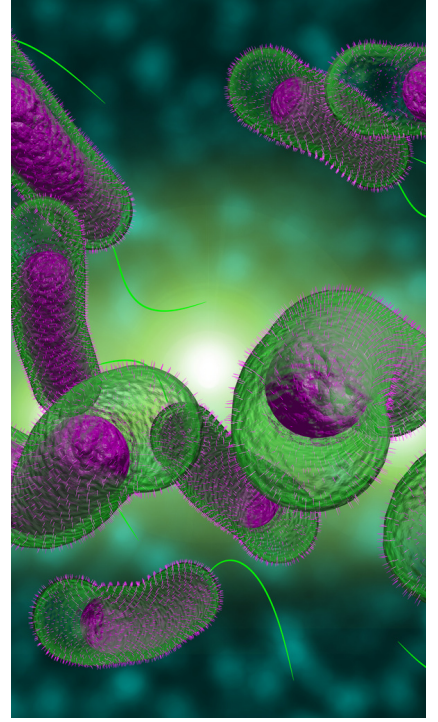
Bu dönemde çiçek hastalığı, Amerika'da nüfusunun %90'ına yakın olan yaklaşık 20 milyon insanın canını aldı. Salgın, Avrupalılar'ın yeni boşalan alanları kolonize etmelerine ve geliştirmelerine yardımcı oldu; Amerikalılar'ın ve Avrupalı işgalcilerin tarihini ve küresel ekonomiyi sonsuza dek değiştirdi.

Örneğin, "Yeni Dünya"nın maden servetinin Latin Amerika'dan gümüş ve altın şeklinde sömürülmesi, İspanyol İmparatorluğu'nda büyük bir enflasyona yol açtı. Büyük ekonomik düşünür John Maynard Keynes 1930'da bu "fiyat devrimi"nin modern kapitalizmin oluşumunda önemli bir dönüm noktası olduğunu yazdı.

COCOLİTZLİ SALGINLARI

16. yüzyılda Yeni İspanya adıyla bilinen ve şu an Meksika olan yerde, birkaç farklı hastalığın aynı dönemde ortaya çıkmasıyla yaşanmış salgın felaketine Cocolitzli Sagainları ismi veriliyor. Bugün yapılan incelemelere göre Salmonella bakterisi nedeniyle olduğu düşünülen salgınlar 1520 ile 1576 yılları arasında 15 milyona yakın insan öldürdü.

TİFÜS SALGINI

1914-1918 yılları arasında yaşanan Birinci Dünya Savaşı sırasında yaşanan Tifüs salgını, Tifüs bakterilerini taşıyan bitlerden dolayı Avrupa ve Asya'da toplam 25 milyon insana bulaştı. Sovyetler Birliği ülkelerinde 3 milyona yakın insan salgın nedeniyle hayatını kaybetti.

KOLERA

İlk kolera salgını Hindistan'ın Jessore şehrinde başladı ve bölgenin büyük bir kısmından sonra da komşu bölgelere yayıldı. Milyonlarca insanı öldüren yedi büyük kolera salgından ilkiydi. John Snow adında bir doktor, yayılmasının nasıl önleneceği hakkında bazı şeyler biliyordu ve 1854'te Londra'nın Soho mahallesindeki belirli bir su pompasının kaynağını izole ederek salgını durdurdu.

İSPANYOL GRİBİ

1918 influenza salgını olarak da bilinen İspanyol Gribi, 21. yüzyılın başlarında yaklaşık 500 milyon insanı veya dünya nüfusunun üçte birini enfekte eden bir H1N1 virüsünün patlak vermesi sonucunda ortaya çıktı. Salgın, dünya çapında 50 milyondan fazla insanın ölümünden sorumluydu.

HONK KONG GRİBİ

İspanyol Gribi'nden elli yıl sonra, başka bir grip virüsü H3N2 dünyaya yayıldı. Tahminlere göre, küresel ölümlerin sayısı yaklaşık bir milyon kişiyi kapsıyordu.

1968 salgını 20. yüzyılda meydana gelen üçüncü grip salgını, diğer ikisi 1918'de İspanyol gribi ve 1957'de Asya gribi salgınıydı. Asya gribinden sorumlu olan virüsün, evrimleşip 10 yıl sonra bu sözde "Hong Kong gribi" adı verilen H3N2 salgınıyla tekrar ortaya çıktığına inanılıyor. Ancak 21. yüzyıl, grip salgınlarını görmeye devam edecekti. 1918 influenza salgını kadar ölümcül olmasa da, H3N2 son derece bulaşıcıydı ve Hong Kong'da bildirilen ilk vakadan 2 hafta sonra 500.000 kişi enfekte oldu. Salgın, küresel sağlık topluluğunun, aşıların gelecekteki salgınları önlemedeki hayati rolünü anlamasına yardımcı oldu.

HIV/AIDS

Bilinen ilk HIV/AIDS vakaları 1981'de bildirildi, ancak hastalık bugün insanları enfekte etmeye ve öldürmeye devam ediyor. 1981'den bu yana 75 milyon insan HIV virüsüne yakalandı ve sonucunda yaklaşık 32 milyon insan öldü. Tedavisi olmayan bir hastalık olan HIV/AIDS, her yıl milyonlarca insanı etkilemeye devam eden inatçı bir salgın. AIDS'in tedavisinin olmamasına rağmen, antiretroviral tedavi ilaçları HIV'i kontrol edebilir ve ilerlemesini önemli ölçüde yavaşlatarak enfekte olmuş birinin uzun bir yaşam sürmesine izin verebilir.

SARS

SARS veya şiddetli akut solunum sendromu, insanları enfekte edebilen 7 koronavirüsün birinden kaynaklanan bir hastalıktı. 2003 yılında, Çin'in Guangdong eyaletinden kaynaklanan bir salgın, toplam 26 ülkeye hızla yayıldığı ve 8.000'den fazla insanı enfekte ettiği ve 774 kişiyi öldürdüğü için küresel bir salgın olarak nitelendirildi.

DOMUZ GRİBİ

2009 yılında, ABD'de yaklaşık 60,8 milyon insanı enfekte eden ve 151.700 ila 575.400 aralığında küresel çapta ölüm yaratan yeni bir grip virüsü formu ortaya çıktı. Domuzlardan insanlara geçtiği görüldüğü için "domuz gribi" olarak adlandırıldı. H1N1, virüsle ilişkili ölümlerin %80'inin 65 yaşından küçük insanlarda meydana gelmesi nedeniyle tipik grip salgınlarından farklıydı. Genelde, grip salgınlarından ölümlerin %70 ila %90'ı 65 yaş üstünde görülür.

KORANAVİRÜS veya COVID-19

COVID-19 olarak bilinen bir hastalığa neden olan yeni koronavirüs salgını, küresel toplumun virüs salgınlarına tepkisinde zayıflıklar olduğunu ortaya koydu. 14 Mart 2020 itibarıyla Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan koranavirüs salgını, dünya çapında 366 milyon vakayı aşmış ve 5,64 milyondan fazla insanın ölümüne neden olmuştur. Özlem Türeci ve Uğur Şahin tarafından aşısı bulunan covid-19, binlerce insanın can almaya devam ediyor. Tahminler, coranavirüsün büyük ölçüde dünyaya yayılacağı ve sonunda küresel nüfusun %40-70'ini enfekte edebileceğini gösteriyor.

Kıtalar Lezzetler

ASYA: NEPAL

SAMAYBAJİ

Nepal'de yaşayan Newar cemaatinin otantik geleneksel yemeği SamayBaji, dövülmüş pirinç, mangalda pişirilmiş Chhwela, kızarmış yumurta, siyah soya fasulyesi ve baharatlı patates gibi pek çok besin ögesinden oluşuyor ve ülkenin en zengin yemeklerinden biri.

AVRUPA: İRLANDA

İRLANDA YAHNİSİ

İrlanda mutfağının favorilerinden olan İrishbeef, protein dolu bir yemektir. Kuzu eti ve sebzelerin güveçte pişirilmesiyle hazırlanan İrlanda yahnisi, isteğe göre kırmızı şarapla marine edilebilir. Genellikle maydanozla birlikte servis edilir.

AMERİKA: KANADA

POUTİNE

Kanada'nın ulusal yemeği olarak bilinen poutine aynı zamanda Kanada'nın en popüler yemeğidir ve üç malzemeden oluşmaktadır. Bu malzemeler arasında patates kızartması, lor peyniri ve sos bulunmaktadır. 1950'lerde Quebec'te yaratılan yemek, bugün Kanada'nın her yerinde bulunmaktadır.

AFRİKA: KONGO

MOAMBE

Kongo'nun tek bir ulusal yemeği vardır. Sekiz manasına gelen "moambe", sekiz maddeden yapılır; tavuk, balık, fındık, yer fıstığı, pirinç, manyok yaprağı, muz ve acı biber sosu.

Dua etmenin insan sağlığı üzerinde ne gibi etkileri olduğu hususunda gerek yurt içinde gerekse yurt dışında birçok bilimsel çalışma yapılmıştır. Dua etmenin insan sağlığına faydaları dünyaca ünlü Türk cerrahı Dr. Mehmet Öz; “Dua etmek insanı iyileştirir. Ben inançlı biriyim. Her ameliyatımda mutlaka dua ederim. Bence duanın meditasyon, şifa gibi iyileştirici özelliği var. Ameliyat sonrası hastalarım da mutlaka dua ettiriyorum. Bunun sağlıklarına çabuk kavuşmalarında müthiş bir etkisi var.” diyor. Dua etmenin sadece iç huzur için değil, sağlık için de faydalı olduğunu ifade ediyor. Kendisinin de çok inançlı olduğunu dile getiren Öz, “Dua eden insanların kalp krizi geçirme riskinin çok daha düşük olduğu yapılan araştırmalarla kanıtlandı.” diyor. Bir araştırmaya göre insanların %36’sı sağlığa pozitif etki sağlamak için tamamlayıcı ve alternatif tıp kullanıyor ama bu bilginin içine ibadet girince bu rakam neredeyse ikiye katlanıyor.

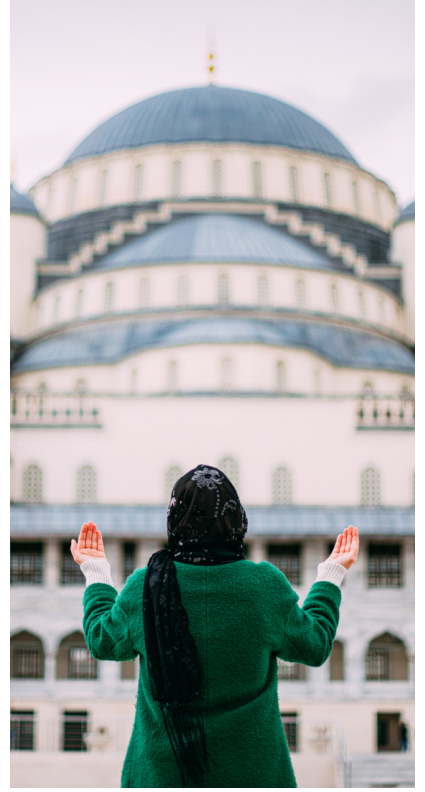

Duanın Etmenin Faydaları

İnsanlar, hem kendi sağlıkları hem de başkalarına yardım etmek için dua ettiklerini söylüyor. Hatta sağlık nedenlerinden dolayı dua ettiklerini söyleyenlerin %70’i duanın işe yaradığını söylüyor. Bir meditasyon biçimi olarak ibadet nefes almayı ve beyin faaliyetini yavaşlatır. Kalp atış hızını ve tansiyonu azaltarak düzenler. Yani rahatlatıcı ve sağlığa yararlı etkiler sağlar. Açık konuşmak gerekirse, ibadetiniz bittiğinde birine vurma isteğiyle yanıp tutuşmazsınız. Huzur, keyif ve tebrik kartlarına yazılacak kadar güzel duygularla dolup taşarsınız. Bu duyguların vücut genelinde pozitif fizyolojik etkilere sebep olduğuna dair bazı kanıtlar da bulunuyor. Stres hormonu seviyesi huzurlu bir yaşama hazırlanır.

Prof. Dr. Nevzat Tarhan ise dua ve ibadet üzerine yapılan bir söyleşisinde: Duanın, insana yalnız olmadığını hissettirdiğini, ümidi ayakta tuttuğunu ve bir şeyler yapabilme konusunda ilk adımı oluşturduğunu söylüyor. Tarhan, “Psikolojik bütünlüğü bozulan ve kontrol duygusunu kaybetme hissi ile şiddetli sıkıntı yaşayan insan eğer zihinsel bir sığınak oluşturabilirse kaygısını azaltabilmektedir.” diyor.

Dua ve ibadetin psikolojik faydaları kadar, fizyolojik etkilerine de dikkat çeken Tarhan, şöyle devam ediyor: “Duada vücut ısısı yükselir, ürperti hissi ile uyarılma yaşanır, algı gücü keskinleşir, bilinç düzeyi ve farkındalık artar. Harvardlı Dr. Herbert Benson, ‘Handbook of Religion and Health’ isimli kitabında, inanmanın hastalıklar üzerinde yüzde 60-90 iyileştirici etkisi olduğunu aktarmıştır. Bin iki yüz kişi üzerinde yapılan araştırma ve diğer birçok çalışma, ‘dindar insanların daha uzun ve sağlıklı yaşadığını’ gösteriyor. Benson bu kitabında “İbadetine düşkün ve düzenli dua eden insanlar daha seyrek hasta oluyor, hastanede kalma süresini dindarlık azaltıyor. Kalp ameliyatı sonrası ölüm riski, hiçbir dini aktivitesi olmayanlara göre 14 misli daha az oluyor.” tespitlerini yapmıştır. Dr. Benson, dua halindeki insanların beyin MR görüntülemelerinde kompleks aktivitelerin gerçekleştiğini de rapor etmektedir.

İnanç ve güvenin iyileşme beklentisini arttırdığını dile getiren Tarhan, “İyileşme beklentisinin artması, beyindeki serotonin, noradrenalin, nöropeptid gibi ruh halini düzenleyen salgıları artırıyor. Bu salgılar da çeşitli yollarla savunma sistemini kuvvetlendiriyor. Böylece organizmamız kendi kendine yardım ve tamir işlevini başlatıyor.” diyor. Duanın, hayatın akışında gerekli ve faydalı bir his olduğunu vurgulayan Tarhan, asıl kıymetli duanın ise insanın hasta ve muhtaç olmadığına yaptığı dua olduğunu belirtmektedir. Hasta ve muhtaç iken yapılan dua ve ibadet mum ışığı ise genç ve güçlü iken yapılan dua ve ibadetin güneş değerinde anlam taşıdığını kaydeden Tarhan, “Böyle bir insanın duası hayranlık ve saygı uyandırmalıdır. Çünkü bu kişi kulluk bilinci içindedir ve gelecek zorluklara da şimdiden manevi yatırım ve hazırlığını yapıyor demektir.” diyerek görüşlerini ifade etmektedir.

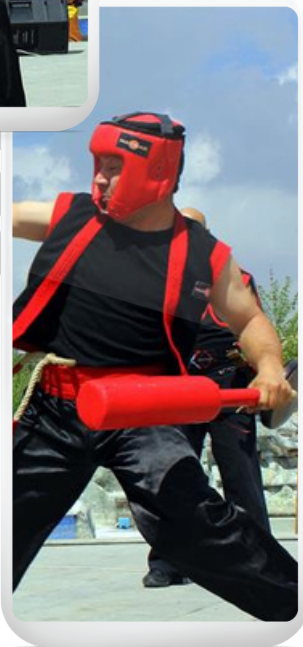
Ata Sporlarımız: Matrak

Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde geçen bilgilere göre, Sultan IV. Murad matrak oyununun 70 yöntemini biliyordu. 19. yüzyılda Vaka-i Hayriye ile birlikte Osmanlı askeri düzeninde yapılan değişiklikler sonucu kılıç kullanmak ve bununla ilgili olan sporlar yasaklandığı için matrak unutulmuş fakat günümüzde bu spora ilgi başlamıştır.

Matrak oyununun kuralları Efkan Çalış tarafından yeniden düzenlenerek ve 15 Haziran 2010'da Türkiye Geleneksel Spor Dallarları Federasyonu'na bağlanmıştır. Bu kurallara göre oyuncular yaş ve sıklığa göre ayrılır. Karşılaşma süresi ikişer dakikadan iki oyun biçimindedir.

Matrak yarışmaları yaz aylarında açık alan çim sahalarda yapılır. Bu alanın iç halka çapı 7 metre, dış halka çapı ise 9 metre olacak biçimdedir. Dış halkanın çevresinde 1,5 metrelik korunma alanı olur. Çim sahalarda sınırlar beyaz kalın çizgi ile belirlenir. Saha çevresinde geleneksel çadırlarla sporcular için soyunma odaları, hazırlık yapmaları ve beklemeleri için alanlar oluşturulur. Geleneksel Matrak Oyunu yarışmaları kış aylarında ise kapalı spor salonlarında minder üzerinde yapılır. Geleneksel Matrak Oyunu minderi 8x8 veya 10x10 metrekaire, dış kısımda 1 metrekaresi renkli olacak biçimde kullanılır.

Yeni matrak kurallarına göre karşılaşmalarda bir orta hakem ve iki sayı hakemi "Cenk Meydanı"nda görev alır. Masa hakemleri olarak da bir fikstür hakemi, bir süre hakemi, bir anons hakemi görev alır. Her minder için ayrı hakem ekibi ve masası oluşturulur.

Yeni matrak kuralları ise karşılıklı saygıya dayanır. Karşılaşma öncesi hakemlerin son kontrolünden sonra oyuncular karşılıklı olarak birbirlerine "Benimle cenk meydanına çıktığınız için teşekkür ederim", karşılaşma sonunda ise "Kasıtlı ve kasıtsız hatalarımdan dolayı özür dilerim" derler. Karşılaşmalar, hakemin "Cenk!" komutu ile başlar ve "Dur!" komutu ile son bulur. Düzenlenen matrak oyununda amaç, rakibin kafasına matrakla dokunmaktır. Her dokunuş bir puan değerindedir. Sert vurmak yasaktır. Rakibe kalkanla vurmak, oyun aleti veya koruyucu malzemesi yere düşen rakibe vurmak yasaktır. Karşılaşma sırasında oyun aletlerini, koruyucu malzemeleri bilinçli olarak elden çıkarmak, yere atmak, rakibe bedensel olarak vurmak yasaktır. Karşılaşma sırasında kullanılan eşyalar yumuşak malzemeden yapılan matrak sopası, yastık kalkan, miğfer ve sporcuların giysisi aba olmak üzere toplamda dört parçadır.

İlk halı yapımının yeri ve zamanı tarihçiler tarafından kesin olarak belirtilemese de ilk halı örneklerinin M.Ö. 500'lü yıllardan bu yana Orta Asya, Anadolu, Türkmenistan, İran ve Çin'de üretildiği yaygın olarak doğrulanan bir bilgi. Bu coğrafya bu yüzden "Halı Kuşağı" olarak anılıyor.

HALICILIK

Osmanlı Dönemi'nde "nakkaşlık" olarak adlandırılan halı tasarımcılığı Acemi sanatkarlardan aktarılan bilgiler ve yetiştirilen sanatçılar aracılığıyla gelişmiş ve nakkaşlık 16. yüzyılda özellikle Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde altın çağını yaşamış.

Yörüklerin son temsilcileri için de dokumacılığın kültürlerinde önemli bir yeri var. Yörük kilimleri zorlu yolculukları ve göç hikayelerini anlatmaya devam ediyor. Bu kilimlerde kullanılan kök boyalar da yörükler tarafından hazırlanıyor. Bunca meşakkata rağmen hala sürdürülen dokumacılık, zorluklara rağmen yaşatılmaya çalışılan kültüre ve geleneklere bağlılıklarını da gösteriyor. Yüzyıllardır üretilen halılar tarihi, gelenekleri, efsaneleri anlatırken yaratıcılarının imzalarını da taşıyor. Halıyı ilk kullananların ise Orta Asya göçebe toplulukları olduğu biliniyor. Keçi kılından dokunan ilk halılar göçebe çadırlarını soğuktan korumak için kullanılmış. Çadırın üstüne ve zeminine serilen bu halılar ısı yalıtımının ilk örnekleri.

TARİHTEKİ İLK HALI ÖRNEĞİ

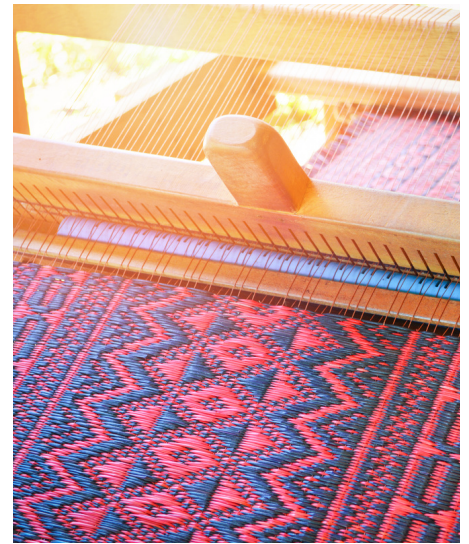
Zamanla gelişen dokumacılık farklı amaçlar için kullanılan halı ve kilimler üretilmesini sağladı. Sonradan üretilen dokumalar çadırları odalara ayırmak, ibadet etmek, gıda malzemelerini saklamak için üretilmiş ve fonksiyonlarını karşılamaları konusunda ustalaşıldıkça estetik bir boyut da kazanmışlar. Türk halı sanatının öne çıkan tekniği "Türk düğümü" veya "çift düğüm" olarak bilinen tekniktir. İnce işçiliğin altında yatan bu teknik, halıların santimetre karesinde yaklaşık 100 düğüm atılabildiğini sağlar. Bu teknikle dokunan halıların tamamlanması yaklaşık bir yıl sürer.

Günümüzde ise 36 değişik yörede dokunan halılar ağırlıklı Anadolu kadınının elinden çıkıyor. Geleneksel motiflerden fazla uzaklaşılmasa da, kadınlar kendi yorumlarını kattıkları halılarda bu kültürün devamlılığını sağlıyorlar. Diğer taraftan da ülkede yetişen halı tasarımcıları daha modern bir yaklaşımla Türk halıcılığını dünya çapında temsil ediyorlar. Yöreden yöreye değişiklik gösterse de Türk halılarında gelenekselleşmiş bazı motifler vardır ki yüzyıllardır anlamlarını yitirmemiş ve bugün hala kullanılmaktadırlar. Bu motiflerin dört ana teması vardır; doğum, hayat, ölüm ve ölümsüzlük.

Halının kendi içindeki kurgusu da bu dört temaya göre belirlenir ve motifler buna göre işlenir. Halı sanatçısı dokumaya önce doğum ile ilgili motiflerle başlar, hayat ve ölümlle devam eder.

İlk tema olan "Doğum" ile ilgili motiflerden bahsedecek olursak örnek olarak erkekliği, cesareti ve gücü temsil eden "Koç boynuzu" motifini gösterebiliriz. Karpuz, üzüm ve nar gibi meyve motifleri de doğurganlığı simgeler. "Küpe" motifi ise Anadolu'da uzun yıllardır düğün hediyesi olarak benimsenmiştir ve bir halıdaki küpe motifi halıyı dokunan kişinin evlilik isteğini ifade etme biçimidir.

Yaşamı temsil eden motiflerin başında "akan su" motifi gelir. Yaşamın korunması için işlenen motiflerden bazıları "muska", "nazar boncuğu", "ejderha" ve "kurt ağzı"dır. Kuş motifi birçok anlamı birden barındırmasına rağmen yaygın olarak ölümü simgelemek için kullanılır. Son tema olarak, ölümsüzlüğü anlatmak için ise "yaşam ağacı" ve genelde bu ağacın üzerinde uçarken temsil edilen "can kuşu" motifleri kullanılır. Sadece figüratif desenler değil, halı sanatında renkler de anlam yüklüdür. Kırmızı dostluk ve sevgiyi, sarı nazarı, mavi umudu ve yeşil ise ayrılığı simgeler.

Günümüzde Anadolu'nun pek çok yerinde halı dokumacılığı Konya, Kayseri, Sivas, Isparta, Uşak, Bergama, Kula, Gördes, Milas, Çanakkale, Balıkesir gibi eski halı merkezlerinde devam eder. Geçmişte olduğu gibi bugün de halı sanatını icra edenler çoğunlukla kadınlardır.

Kilim, halı dışındaki havsız, düz dokuma yaygılara genel olarak verilen addır. Bez ayağı dokuma temel dokuma tekniğidir. Yüzleriyle tersleri birbirinin aynı olan kilimlerin atkıları çözümlerinden fazla olduğundan atkı ipliği görünümüdür. Düz, çizgili veya motifli olarak dokunurlar. Genellikle yün, kimi zaman da kıl veya pamuk ipliklidir. Kilimler halıdan ince, kumaştan kalındır ama dokuması için özel bir alet gerekmez; halı tezgahlarında da dokunabilir. Kilim tekniğinde dokunan diğer yaygılar sumak, cicim ve zilidir. Sumak, zemin dokumasının yanı sıra renkli motif ipliklerinin çözümlere dolanarak ilmelenmesiyle oluşur. Her sumak örgü sırasından sonra zemin atkı ipliği atılabilir veya yalnızca sumak iplikleriyle bütün yaygı dokunabilir. Cicim, zemin örgüsü devam ederken başka renkli ipliklerle zemin üzerine iğneyle işlenmiş gibi iplik atlamalarıyla desenler oluşturulması tekniğidir. Motiflerin ipliklerinin uçları dokumanın arkasında bırakılır. Dokumaya devam ederken arkadaki iplikler motifi oluşturacak şekilde öne alınır ve bu işlem tekrarlanır. Küçük parçalardan oluşan nakışlı kilimlere de cicim denir. Zili, bu yaygı türleri arasından üç iplik sistemli olmasıyla ayrılır. Zemin üzerinde desenleri oluşturacak biçimde yüzeyde atlamalar yapan renkli atkı iplikleri aynı noktada çözümlüyle kesişir ve desen üzerinde çapraz çizgiler oluşur.

HALI sanatı sadece bir dokuma sanatı değil aynı zamanda o bir yaşamın öyküsü ve bizde bu öyküye bir metin yazabiliriz...

İlginç Bilgiler

- Bilim adamları, kelebeklerin yaklaşık 4800 km boyunca uçtuklarına tanık olmuşlardır.
- İlk Ford arabaların motorları Dodge markaydı.
- Elektrikli sandalye, bir dişçi tarafından icat edilmiştir.
- Dünya, yaklaşık olarak 6,588,000,000,000,000,000,000 ton ağırlığındadır.
- Karasinekler, fa notasından vızıldarlar.
- Ortalama bir insan, hayatının iki haftasını trafik ışıklarının kırmızıdan yeşile dönmesini bekleyerek geçirir.
- Bir tavuğun kaydedilen en uzun uçuş süresi 13 saniyedir.
- Bir kerevizi yemek için harcanan kalori, kerevizin kendi kalorisinden daha fazladır.
- Çekirgeler, arka bacaklarındaki delikler aracılığıyla duyarlar.
- Bilinen en yaşlı Japon balığı 41 yaşındaydı, adı da Fred'di.
- Ortalama bir kurşun kalem ile 56 km uzunluğunda bir çizgi çizilebilir.

Bilmece Bildirmece

Yanda verilen
resfebelerin ve
alttaki bilmecelerin
cevaplarını bulabilecek misiniz?

1. Hiç ağırlığım yok ama tüm gemileri batırabilirim.
Peki ben neyim?
2. Su iken taş kesilip bayıldı, güneşi görünce ayıldı.
3. Mini mini ak taşlar, gökten yeri taşlar.
4. Dağdan attım yarılmadı, taştan attım kırılmadı.
Ne kadar da zayıfımış, bir ateşe dayanmadı.
5. Yazın giyinir, kışın soyunur.
6. Eli var. Ayağı yok. Karnı yarık, canı yok.

resfebelerin
cevapları:
MA-KALE
SAY-DA-M
PEN-ALTI

Üstten alta doğru

1. Delik
2. Buz
3. Dolu
4. Kağıt
5. Ağaç
6. Çekir

www.canva.com
www.tr.wikipedia.org
www.academypeak.com
www.webtekno.com
www.tr.wikibooks.org
www.teakolik.com
www.tr.wikipedia.org
www.tur.lvtravels.com
www.balkannews.com.tr
www.haberturk.com
www.corum.bel.tr
www.halilibrahimasgin.com

www.aa.com.tr
www.dediopsikoloji.com
www.cadempsikoloji.com
www.haberler.com
www.turkiyeklinikleri.com
www.halksagligi.hacettepe.edu
www.euronews.com
www.gezimanya.com
www.lezzet.com.tr
www.feyzdergisi.com
www.islamveihsan.com
www.tkhv.org

ŞEHİT OSMAN ARSLAN KIZ ANADOLU İHL FEN ve SOSYAL BİLİMLER PROJE OKULU

"Şehrin Tek Proje Kız İmam Hatip Lisesi"

1

Eğitim Öğretime Uygun,
Geniş,Ferah,Güvenilir Bir Mekanda
Eğitim Görme İmkânı

2

Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler
Programlarından Birini
Tercih Etme ve
Gerektiğinde Değiştirme İmkânı

3

Eğitim Öğretim Faaliyetleri
Yanında Ortak Projelerde
Bulunma İmkânı

4

Fen ve Sosyal Bilimler Lisesinde
OKUTULAN DERSLERİN Aynısı
ve Aynı Ders Saati ile

 osmanarslankizahl
 Şehit Osman Arslan İHL
 @SH_Os_ArslanİHL
Üçutlar Mah. Güllent 1.cad. No:26 ÇORUM
www.sehitosmanarslanahl.meb.k12.tr

Başarmak istiyorsanız,
Hedefiniz varsa,
Okumayı seviyorsanız
Gelecek benimdir diyorsanız

Tercihiniz

Şehit Osman Arslan
Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi
Fen ve Sosyal Bilimler Proje Okulu

olsun...